

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA ATANASIJA RANTA
[ATHANASIOS RANTOS]
SECINĀJUMI,
sniegti 2021. gada 2. septembrī¹

Lieta C-176/20

SC Avio Lucos SRL

pret

***Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură – Centrul județean Dolj,
Agențiade Plăți și Intervenție pentru Agricultură (APIA) – Aparat Central***

(*Curtea de Apel Alba Iulia* (Albas Julijas apelācijas tiesa, Rumānija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Lauksaimniecība – Kopējā lauksaimniecības politika (KLP) – Tiešā atbalsta shēmas – Kopīgie noteikumi – Vienotā platībmaksājuma shēma – Regula (ES) Nr. 1307/2013 – 4. panta 1. punkta a) un c) apakšpunkts – Valsts tiesiskais regulējums, kas paredz tiešu atbalsu ar nosacījumu, ka lauksaimnieks pats tur savus dzīvniekus – 9. panta 1. punkts – Jēdziens “aktīvs lauksaimnieks” – Regula (ES) Nr. 1306/2013 – 60. pants – Apiešanas klauzula – Jēdziens “mākslīgi radīti apstākļi”

I. Ievads

1. Šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt, pirmkārt, Regulas (ES) Nr. 1307/2013², ar ko izveido noteikumus par lauksaimniekiem paredzētiem tiešajiem maksājumiem, kurus veic saskaņā ar kopējās lauksaimniecības politikas [(KLP)] atbalsta shēmām, 4. panta 1. punkta a) un c) apakšpunktu, kā arī 9. panta 1. punktu, un, otrkārt, Regulas (ES) Nr. 1306/2013³ par KLP finansēšanu, pārvaldību un uzraudzību 60. pantu.

2. Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *SC Avio Lucos SRL* (turpmāk tekstā – “*Avio Lucos*”), no vienas puses, un *Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură – Centrul județean Dolj* (Lauksaimniecības maksājumu un intervences aģentūra, Dolžas apgabala birojs, Rumānija, turpmāk tekstā – “*APIA Dolžas apgabala birojs*”) un *Agenția de plăți și intervenție pentru agricultură (APIA) – Aparat Central* (Lauksaimniecības maksājumu un intervences aģentūra,

¹ Oriģinālvaloda – franču.

² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (2013. gada 17. decembris), ar ko izveido noteikumus par lauksaimniekiem paredzētiem tiešajiem maksājumiem, kurus veic saskaņā ar kopējās lauksaimniecības politikas atbalsta shēmām, un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 637/2008 un Padomes Regulu (EK) Nr. 73/2009 (OV 2013, L 347, 608. lpp., un labojums – OV 2016, L 130, 7. lpp.).

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (2013. gada 17. decembris) par [KLP] finansēšanu, pārvaldību un uzraudzību un Padomes Regulu (EEK) Nr. 352/78, (EK) Nr. 165/94, (EK) Nr. 2799/98, (EK) Nr. 814/2000, (EK) Nr. 1290/2005 un (EK) Nr. 485/2008 atcelšanu (OV 2013, L 347, 549. lpp., un labojums OV 2016, L 130, 6. lpp.).

Rumānija, turpmāk tekstā – “APIA”), no otras puses, par prasību atcelt APIA Dolžas apgabala biroja lēmumu, ar ko noraidīts *Avio Lucos* vienotā platībmaksājuma pieteikums par 2015. lauksaimniecības gadu.

3. Lai gan Tiesai jau ir bijusi iespēja interpretēt abas iepriekš minētās regulas⁴, tostarp strīdos ar APIA iesaistīšanās⁵, tomēr šī lieta attiecas uz neapskatītiem jautājumiem saistībā ar Savienības tiesiskā regulējuma par tiešā atbalsta pasākumiem KLP ietvaros interpretāciju. Konkrētāk, šajā lietā, ko izskata saskaņoti ar lietu C-116/20⁶ *Avio Lucos* Tiesa būtībā tiek aicināta precizēt, cik lielā mērā Savienības tiesībām, it īpaši Regulai Nr. 1307/2013, neatbilst vienotā platībmaksājuma shēmas ietvaros pieņemts valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru maksājuma atbilstības nosacījums ir tāds, ka noganīšanai, ko veic konkrētās lauksaimniecības zemēs, ir jāizmanto paša lauksaimnieka audzēti dzīvnieki, tādējādi izslēdzot finansiālā atbalsta piešķiršanu (juridiskai vai fiziskai) personai, kurš veic šo darbību kā starpnieks. Šādā kontekstā iesniedzējtiesa arī vēlas saņemt skaidrojumus par šajā regulā ietverto jēdzienu “aktīvs lauksaimnieks”, kā arī par Regulas Nr. 1306/2013 60. pantā paredzēto apiešanas klauzulu.

II. Atbilstošās tiesību normas

A. Savienības tiesības

1. Regula Nr. 1306/2013

4. Regulas Nr. 1306/2013 60. pantā “Apiešanas klauzula” ir noteikts:

“Neskarot īpašo noteikumu piemērošanu, lauksaimniecības nozares tiesību aktos noteiktās priekšrocības nepiešķir fiziskām vai juridiskām personām, attiecībā uz kurām ir konstatēts, ka tās pretēji šo tiesību aktu mērķiem ir mākslīgi radījušas apstākļus, kas vajadzīgi šādu priekšrocību iegūšanai.”

2. Regula Nr. 1307/2013

5. Regulas Nr. 1307/2013 3., 7., un 10. apsvērumā ir noteikts:

“(3) Šajā regulā būtu jāietver visi pamatelementi, kas attiecas uz Savienības atbalsta maksājumiem lauksaimniekiem, un būtu arī jānosaka ar šiem pamatelementiem nesaraucjami saistīti nosacījumi attiecībā uz piekļuvi minētajiem maksājumiem.

⁴ Runājot par judikatūru saistībā ar Regulu Nr. 1307/2013, skat. it īpaši spriedumus, 2020. gada 17. decembris, *Land Berlin* (Ar KLP saistītas maksājumtiesības) (C-216/19, EU:C:2020:1046), un 2021. gada 10. marts, *Staatliches Amt für Landwirtschaft und Umwelt Mittleres Mecklenburg* (C-365/19, EU:C:2021:189). Par Regulu Nr. 1306/2013 skat. it īpaši spriedumus, 2018. gada 7. augusts, *Argo Kalda Mardi talu* (C-435/17, EU:C:2018:637), 2019. gada 8. maijs, *Järvelaev* (C-580/17, EU:C:2019:391), un 2021. gada 27. janvāris, *De Ruiter* (C-361/19, EU:C:2021:71).

⁵ Skat. spriedumu, 2021. gada 29. aprīlis, *Piscicola Tulcea un Ira Invest* (C-294/19 un C-304/19, EU:C:2021:340), kas attiecas uz jēdzienu “lauksaimniecības zeme” konkrēti Regulas Nr. 1307/2013 4. panta 1. punkta e) apakšpunkta izpratnē.

⁶ Lieta C-116/20 attiecas uz 2014. lauksaimniecības gadu, un uzdotie jautājumi attiecas konkrēti uz Padomes Regulas (EK) Nr. 73/2009 (2009. gada 19. janvāris), ar ko paredz kopējus noteikumus tiešā atbalsta shēmām saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku un izveido dažas atbalsta shēmas lauksaimniekiem, kā arī groza Regulas (EK) Nr. 1290/2005, (EK) Nr. 247/2006, (EK) Nr. 378/2007 un atceļ Regulu (EK) Nr. 1782/2003 (OV 2009, L 30, 16. lpp.), normām, savukārt izskatāmā lieta skar 2015. lauksaimniecības gadu, kuram piemērojamas Regulas Nr. 1307/2013, ar ko ir aizstāta Regula Nr. 73/2009, normas.

[..]

- (7) Lai nodrošinātu juridisko noteiktību, būtu jādeleģē Komisijai pilnvaras pieņemt attiecīgus tiesību aktus saistībā ar pamatsistēmas izveidi, kuras satvarā dalībvalstīm jānosaka [..] veicamo darbību minimums platībās, kas tiek dabiski uzturētas noganīšanai vai kultūraugu audzēšanai piemērotā stāvoklī, [..].

[..]

- (10) Pieredze dažādu lauksaimniekiem paredzētu atbalsta shēmu piemērošanā liecina, ka vairākos gadījumos atbalsts tika piešķirts fiziskām vai juridiskām personām, kuru darījumdarbības mērķis nav vai tikai nelielā mērā ir lauksaimnieciskās darbības veikšana. Lai nodrošinātu atbalsta mērķtiecīgāku piešķiršanu, dalībvalstīm būtu jāatturas no tiešo maksājumu piešķiršanas attiecīgām fiziskām un juridiskām personām, ja vien šīs personas nevar pierādīt, ka to lauksaimnieciskā darbība nav maznozīmīga. Turklāt dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai nepiešķirt tiešos maksājumus citām fiziskām vai juridiskām personām, kuru lauksaimnieciskā darbība ir maznozīmīga. Tomēr dalībvalstīm vajadzētu ļaut piešķirt tiešos maksājumus mazajiem nepilna laika lauksaimniekiem, jo šie lauksaimnieki tiešā veidā palīdz uzturēt lauku apvidu dzīvotspēju. Dalībvalstīm vajadzētu arī atturēties piešķirt tiešos maksājumus tām fiziskām vai juridiskām personām, kuru lauksaimniecības zemes galvenokārt tiek dabiski uzturētas noganīšanai vai kultūraugu audzēšanai piemērotā stāvoklī, bet kuri neveic konkrētu darbību minimumu.”

6. Šīs regulas 4. pantā “Definīcijas un ar tām saistīti noteikumi” ir noteikts:

“1. Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

- a) “lauksaimnieks” ir fiziska vai juridiska persona vai fizisku vai juridisku personu grupa neatkarīgi no šādai grupai un tās locekļiem valsts tiesību aktos piešķirtā juridiskā statusa, kuras saimniecība atrodas vietā, uz ko attiecas Līgumu teritoriālā piemērošanas joma, kā definēts [LES] 52. pantā saistībā ar [LESD] 349. un 355. pantu, un kura veic lauksaimniecisku darbību;
- b) “saimniecība” ir visas lauksaimnieciskām darbībām izmantotās un lauksaimnieka apsaimniekotās vienības, kuras atrodas tās pašas dalībvalsts teritorijā;
- c) “lauksaimnieciska darbība” ir:
- i) lauksaimniecības produktu ražošana vai audzēšana, tostarp ražas novākšana, slaukšana, dzīvnieku audzēšana un turēšana lauksaimniecības nolūkiem,
 - ii) lauksaimniecības zemes uzturēšana noganīšanai vai kultūraugu audzēšanai piemērotā stāvoklī, neveicot īpašus sagatavošanas darbus papildus parasto lauksaimniecības metožu un tehnikas izmantošanai, pamatojoties uz kritērijiem, kas dalībvalstīm jānosaka, balstoties uz Komisijas izveidotu satvaru, vai
 - iii) darbību minimums, ko nosaka dalībvalstis, lauksaimniecības zemēs, kuras tiek dabiski uzturētas noganīšanai vai kultūraugu audzēšanai piemērotā stāvoklī;

[..].

2. Dalībvalstis:

[..]

- b) vajadzības gadījumā dalībvalstī nosaka veicamo darbību minimumu lauksaimniecības zemēs, kas tiek dabiski uzturētas noganišanai vai kultūraugu audzēšanai piemērotā stāvoklī, kā minēts 1. punkta c) apakšpunkta iii) punktā;

[..].

3. Lai nodrošinātu juridisko noteiktību, Komisijai saskaņā ar 70. pantu piešķir pilnvaras pieņemt deleģētus aktus, ar kuriem nosaka:

[..]

- b) satvaru, saskaņā ar kuru dalībvalstis nosaka veicamo darbību minimumu lauksaimniecības zemēs, kas tiek dabiski uzturētas noganišanai vai kultūraugu audzēšanai piemērotā stāvoklī, kā minēts 1. punkta c) apakšpunktā;

[..].”

7. Šīs regulas 9. panta “Aktīvs lauksaimnieks” 1.–3. punktā ir paredzēts:

“1. Tiešos maksājumus nepiešķir fiziskām vai juridiskām personām vai fizisku vai juridisku personu grupām, kuru lauksaimniecības zemes ir galvenokārt tādas zemes, kuras tiek dabiski uzturētas noganišanai vai kultūraugu audzēšanai piemērotā stāvoklī, un kuri šajās platībās neveic darbību minimumu, ko dalībvalstis noteikušas saskaņā ar 4. panta 2. punkta b) apakšpunktu.

2. Tiešos maksājumus nepiešķir fiziskām vai juridiskām personām vai fizisku vai juridisku personu grupām, kuras pārvalda lidostas, hidrotehniskas būves, pastāvīgus sporta un atpūtas laukumus un sniedz dzelzceļa pakalpojumus un pakalpojumus nekustamo īpašumu jomā.

Attiecīgā gadījumā dalībvalstis, balstoties uz objektīviem un nediskriminējošiem kritērijiem, var nolemt pirmajā daļā uzskaitītajām darbībām pievienot citus līdzīgus nelauksaimniecības darījumdarbības veidus vai darbības, un pēc tam jebkurus šādus papildinājumus var atcelt.

Tomēr personas, uz kurām attiecas pirmās vai otrās daļas darbības joma, uzskatīs par aktīvu lauksaimnieku, ja tā dalībvalstu pieprasītā formā iesniedz pārbaudāmus pierādījumus, kas apliecina kādu no šādiem faktiem:

- a) gada tiešo maksājumu summa ir vismaz 5 % no kopējiem ieņēmumiem, kuri gūti no nelauksaimnieciskām darbībām pēdējā fiskālajā gadā, par kuru ir pieejami šādi pierādījumi;
- b) tās lauksaimnieciskās darbības nav nenožīmīgas;
- c) tās darījumdarbības vai uzņēmuma galvenie mērķi ir lauksaimnieciskās darbības veikšana.

3. Papildus 1. un 2. punktam, balstoties uz objektīviem un nediskriminējošiem kritērijiem, dalībvalstis var pieņemt lēmumu, ka nekādi tiešie maksājumi nav jāpiešķir fiziskām vai juridiskām personām vai fizisku vai juridisku personu grupām:

- a) kuru lauksaimnieciskās darbības ir tikai nenozīmīga daļa no to kopējās saimnieciskās darbības, un/vai
- b) kuru pamatdarbība vai uzņēmuma galvenie mērķi nav lauksaimnieciskās darbības veikšana.

[..]”

8. Atbilstoši Regulas Nr. 1307/2013 74. pantam tā ir piemērojama ar 2015. gada 1. janvāri.

3. Deleģētā regula Nr. 639/2014

9. Deleģētās regulas (ES) Nr. 639/2014⁷ 4., 6., 10. un 16. apsvērumā ir noteikts:

“(4) Saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas judikatūru [..], ir lietderīgi skaidri noteikt, ka dalībvalstīm, pieņemot pasākumus Savienības tiesību aktu īstenošanai, būtu jāizmanto sava rīcības brīvība saskaņā ar konkrētiem principiem, jo īpaši nediskriminācijas principu.

[..]

(6) Saskaņā ar Regulas [Nr. 1307/2013] 4. panta 1. punkta c) apakšpunktu “lauksaimnieciska darbība” neparedz lauksaimniecības produktu ražošanu vai audzēšanu. Tā vietā lauksaimnieki var uzturēt lauksaimniecības platību nogaišanai vai kultūru audzēšanai piemērotā stāvoklī, neveicot īpašus sagatavošanas darbus papildus tradicionālo lauksaimniecības metožu un tehnikas izmantošanai, vai veikt konkrētu darbību minimumu lauksaimniecības platībās, kuras tiek dabiski uzturētas nogaišanai vai kultūru audzēšanai piemērotā stāvoklī. Lai veiktu abus iepriekš minētos pasākumus, lauksaimniekam jāveic konkrētas darbības, tāpēc ir nepieciešams izveidot Savienības regulējumu, ar kura palīdzību dalībvalstīm ir jāizstrādā sīkāki šo darbību kritēriji.

[..]

(10) Regulas [Nr. 1307/2013] 9. panta 1. punktā noteikta prasība, ka tiešos maksājumus nepiešķir fiziskām vai juridiskām personām vai fizisku vai juridisku personu grupām, kuru lauksaimniecības platības ir galvenokārt tādas platības, kuras tiek dabiski uzturētas nogaišanai vai kultūraugu audzēšanai piemērotā stāvoklī, un kuri šajās platībās neveic darbību minimumu, kā noteikušas dalībvalstis. Šim nolūkam ir jānosaka, kādos gadījumos šādas platības ir uzskatāmas par lauksaimnieka lauksaimniecības zemes lielāko daļu, un jāprecizē šā noteikuma piemērošanas joma.

[..]

⁷ Komisijas Deleģētā regula (2014. gada 11. marts), ar ko papildina Regulu Nr. 1307/2013 un ar kuru groza minētās regulas X pielikumu (OV 2014, L 181, 1. lpp.).

(16) Saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas judikatūru [...] maksājumtiesības būtu jāpiešķir personai, kurai ir tiesības pieņemt lēmumus, saņemt ieguvumus un segt finansiālos riskus saistībā ar lauksaimniecisko darbību uz zemes, par kuru ir pieprasīts šāds piešķirums. Ir lietderīgi skaidri noteikt, ka šo principu jo īpaši piemēro tad, ja pieteikumu maksājumtiesību piešķiršanai par atbalsttiesīgu hektāru ir iesnieguši vairāki lauksaimnieki.”

10. Šīs Deleģētās regulas 4. pantā “Pamatsistēma kritērijiem par lauksaimniecības platības uzturēšanu noganišanai vai kultūru audzēšanai piemērotā stāvoklī” ir noteikts:

“1. Regulas [Nr. 1307/2013] 4. panta 1. punkta c) apakšpunkta ii) punkta piemērošanas vajadzībām dalībvalstis nosaka kritērijus, kas lauksaimniekiem jāievēro, lai izpildītu pienākumu uzturēt lauksaimniecības platību noganišanai vai kultūru audzēšanai piemērotā stāvoklī, neveicot īpašus sagatavošanas darbus papildus tradicionālo lauksaimniecības metožu un tehnikas izmantošanai, vienā vai abos turpmāk norādītajos veidos:

- a) dalībvalstis pieprasa, lai lauksaimnieks veic vismaz vienu darbību gadā. Ar vidi saistītu iemeslu dēļ dalībvalstis var nolemt atzīt arī darbības, kas tiek veiktas katru otro gadu;
- b) dalībvalstis nosaka iezīmes, kurām lauksaimniecības platībai jāatbilst, lai to varētu uzskatīt par uzturētu noganišanai vai kultūru audzēšanai piemērotā stāvoklī.

2. Nosakot 1. punktā minētos kritērijus, dalībvalstis var nošķirt dažādus lauksaimniecības platību veidus.”

11. Minētās Deleģētās regulas 5. pantā “Pamatsistēma veicamo darbību minimumam lauksaimniecības platībās, kas tiek dabiski uzturētas noganišanai vai kultūru audzēšanai piemērotā stāvoklī” ir paredzēts:

“Regulas [Nr. 1307/2013] 4. panta 1. punkta c) apakšpunkta iii) punkta piemērošanas vajadzībām darbību minimums, kas jānosaka dalībvalstīm un kas jāveic lauksaimniecības platībās, kuras tiek dabiski uzturētas noganišanai vai kultūru audzēšanai piemērotā stāvoklī, ir vismaz viena lauksaimnieka veikta darbība gadā. Ar vidi saistītu iemeslu dēļ dalībvalstis var nolemt atzīt arī darbības, kas tiek veiktas katru otro gadu.”

12. Šīs pašas deleģētās regulas 3. iedaļā “Aktīvs lauksaimnieks” ietvertais 10. pants “Gadījumi, kad lauksaimniecības platības ir galvenokārt platības, kas tiek dabiski uzturētas noganišanai vai kultūru audzēšanai piemērotā stāvoklī”, ir formulēts šādi:

“1. Regulas [Nr. 1307/2013] 9. panta 1. punkta piemērošanas vajadzībām uzskata, ka lauksaimniecības platības, kas galvenokārt tiek dabiski uzturētas noganišanai vai kultūru audzēšanai piemērotā stāvoklī fiziskai vai juridiskai personai vai fizisku vai juridisku personu grupai ir tad, ja šādas platības aizņem vairāk nekā 50 % no lauksaimniecības platības, kas deklarēta saskaņā ar Regulas [Nr. 1306/2013] 72. panta 1. punkta a) apakšpunktu.

2. Regulas [Nr. 1307/2013] 9. panta 1. punkts neattiecas uz fiziskām vai juridiskām personām vai fizisku vai juridisku personu grupām, kas veic lauksaimniecisku darbību platībās, kuras tiek dabiski uzturētas noganišanai vai kultūru audzēšanai piemērotā stāvoklī Regulas [Nr. 1307/2013] 4. panta 1. punkta c) apakšpunkta i) punkta nozīmē.”

B. Rumānijas tiesības

1. Civilkodekss

13. Civilkodeksa, kas pieņemts ar *legea nr. 287 privind Codul civil* (2009. gada 17. jūlija Likums Nr. 287⁸), 2.146. pantā par patapinājumu ir noteikts, ka “patapinājums ir bezatlīdzības līgums, kurā viena puse – tā sauktais “patapinājuma devējs” otram pusei – tā sauktajam “patapinājumaņēmējam” nodod lietošanā kustamu vai nekustamu mantu ar pienākumu pēc noteikta laika to atdot.”

2. OUG Nr. 34/2013

14. 2013. gada 23. aprīļa *Ordonanța de urgență privind organizarea, administrarea și exploatarea pajiștilor permanente și pentru modificarea și completarea Legii fondului funciar nr. 18/1991* (Valdības steidzamais rīkojums Nr. 34/2013 Par ilggadīgo zālāju organizēšanu, apsaimniekošanu un izmantošanu un par grozījumiem un papildinājumiem Likumā Nr. 18/1991 Par zemes īpašumu⁹) 2. pantā ir noteikts:

“Šajā steidzamības kārtībā izdotajā rīkojumā turpmāk uzskaitītie jēdzieni ir jāsaprot šādi:

[..]

c) “ganāmpulka vienība (GV)” – standarta mērvienība, kas ir noteikta atbilstoši katras dzīvnieku sugas vajadzībām pēc barības un kas ļauj pārveidot dažādas dzīvnieku kategorijas.

[..]”

3. OUG Nr. 3/2015

15. 2015. gada 18. marta *Ordonanța de urgență a Guvernului (OUG) nr. 3 pentru aprobarea schemelor de plăți care se aplică în agricultură în perioada 2015–2020 și pentru modificarea articolului 2 din Legea nr. 36/1991 privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură* (Valdības steidzamais rīkojums Nr. 3 Par lauksaimniecībā piemērojamo maksājumu shēmu apstiprināšanu periodam uz 2015.–2020. gadu un par Likuma Nr. 36/1991 Par lauksaimniecības uzņēmumiem un citiem asociācijas veidiem lauksaimniecībā 2. panta grozījumiem), tā redakcijā, kas bija spēkā 2015. gada 1. jūlijā¹⁰, 2. pantā ir noteikts:

“(1) Šajā steidzamības kārtībā izdotajā rīkojumā turpmāk uzskaitītie jēdzieni ir jāsaprot šādi:

[..]

f) “lauksaimnieks” – fiziska vai juridiska persona vai fizisku vai juridisku personu grupa neatkarīgi no piešķirtā juridiskā statusa, kuras saimniecība atrodas Rumānijas teritorijā un kura veic lauksaimniecisku darbību;

⁸ 2011. gada 15. jūlija *Monitorul Oficial al României*, Nr. 505.

⁹ 2013. gada 13. maija *Monitorul Oficial al României*, Nr. 267, turpmāk tekstā – “OUG Nr. 34/2013”.

¹⁰ 2015. gada 23. marta *Monitorul Oficial al României*, Nr. 191, turpmāk tekstā – “OUG Nr. 3/2015”.

[..].

(2) 1. punkta f) apakšpunkta izpratnē jēdziens “lauksaimnieciska darbība” katrā konkrētā gadījumā nozīmē:

[..]

d) darbību minimumu lauksaimniecības zemēs, ko parasti ar noganīšanu uztur noganīšanai vai kultūraugu audzēšanai piemērotā stāvoklī, ar lauksaimnieka izmantotajiem dzīvniekiem garantējot minimālu blīvumu 0,3 ganāmpulka vienības (GV)/hektārā vai ilggadīgo zālāju ikgadējo pļaušanu saskaņā ar īpašiem tiesību aktiem ganību jomā. [..]”

16. OUG Nr. 3/2015 7. pantā ir paredzēts:

“(1) Maksājumu saņēmēji ir aktīvi lauksaimnieki, fiziskas un/vai juridiskas personas, kuras veic lauksaimniecisku darbību kā lauksaimniecības zemes virsmas izmantotāji un/vai likumīgi dzīvnieku turētāji spēkā esošā tiesiskā regulējuma izpratnē. [..]

[..]”

17. OUG Nr. 3/2015 8. pants ir formulēts šādi:

“(1) Lai saņemtu 1. panta 2. punktā paredzētos tiešos [platīb]maksājumus, lauksaimniekiem ir:

[..]

c) jāizmanto lauksaimniecības zemes vismaz 1 hektāra platībā; lauksaimniecības zemes gabala platībai ir jābūt vismaz 0,3 hektāriem, un siltumnīcām, saules siltumnīcām, vīna dārziem, augļu dārziem, apiņu kultūrām, stādaudzētavām, augļu kokiem lauksaimniecības zemes gabala platībai ir jābūt vismaz 0,1 hektāram un/vai, vajadzības gadījumā, ir jātur minimāls dzīvnieku skaits. [..]

[..]

n) vienotā iesnieguma maksājuma vai tā grozījumu iesniegšanas brīdī ir jāiesniedz vajadzīgie dokumenti, kas pierāda lauksaimniecības zemes, ieskaitot zemi, kurā ietilpst ekoloģiski nozīmīgas teritorijas, kā arī dzīvnieki, izmantošanu. [..]

[..]

(6) *ministrul agriculturii, pădurilor și dezvoltării rurale* (lauksaimniecības, mežu un lauku attīstības ministrs, Rumānija) nosaka, kādi dokumenti pierāda lauksaimniecības zemju izmantošanu un lopu turēšanu, un pieteikuma iesniedzēji tos iesniedz katrā konkrētā gadījumā vienlaikus ar vienotā [platīb]maksājuma pieteikumiem. Par platībām vai lopiem, par kuriem šie dokumenti nav iesniegti, nav tiesības saņemt maksājumu.”

4. Rīkojums Nr. 619/2015

18. 2015. gada 6. aprīļa *Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 619 pentru aprobarea criteriilor de eligibilitate, condițiilor specifice și a modului de implementare a schemelor de plăți prevăzute la articolul 1 alineatele (2) și (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 3/2015 pentru aprobarea schemelor de plăți care se aplică în agricultură în perioada 2015–2020 și pentru modificarea articolului 2 din Legea nr. 36/1991 privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură, precum și a condițiilor specifice de implementare pentru măsurile compensatorii de dezvoltare rurală aplicabile pe terenurile agricole, prevăzute în Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014–2020* (lauksaimniecības un lauku attīstības ministra rīkojums Nr. 619 Par Valdības steidzamā rīkojuma Nr. 3/2015 [OUG Nr. 3/2015] 1. panta 2. un 3. punktā paredzēto maksājumu shēmu pieņemamības kritēriju, īpašo nosacījumu un īstenošanas veidu apstiprināšanu, kā arī par Valsts lauku attīstības programmā 2014.–2020. gadam paredzēto lauku attīstības kompensācijas pasākumu, kas ir piemērojami lauksaimniecības zemēm, īpašo ieviešanas nosacījumu apstiprināšanu), tā redakcijā, kas bija spēkā 2015. gada 1. jūlijā¹¹, 2. pantā ir noteikts:

“Šajā rīkojumā piemēro šādas definīcijas:

[..]

m) “dzīvnieku turētājs” – persona, kurai kā dzīvnieku īpašniekam un/vai saimniecības īpašniekam pastāvīgi pieder dzīvnieki vai kurai dzīvnieki pieder uz laiku kā personai, kurai dzīvnieki ir nodoti turējumā uz visu pieteikuma gada periodu un kas tos tur pamatojoties uz aktu, kas ir noslēgts saskaņā ar spēkā esošiem tiesību aktiem;

[..].”

19. Šī rīkojuma 7. panta 3. punktā ir paredzēts:

“Ilggadīgo zālāju lietotāji, proti, fiziskās personas vai privāto tiesību juridiskās personas, kas nav 1. punktā un 6. panta 1. punktā minētās personas un kas to rīcībā esošajās ilggadīgo zālāju platībās kā aktīvi lauksaimnieki saskaņā ar likuma nosacījumiem veic vismaz minimālu lauksaimniecisku darbību, tādu kā [OUG Nr. 3/2015] 2. panta 2. punkta d) apakšpunktā definēto, uzrāda 5. panta 1. punktā un 2. punkta a) apakšpunktā, b) apakšpunkta i) ievilkumā[,] c) un d) apakšpunktā paredzētos dokumentus, iesniedzot APIA vienoto maksājuma pieteikumu, kā arī, vajadzības gadījumā:

a) lopkopības saimniecības, kurā dzīvnieki ir reģistrēti, identifikācijas dokumenta kopiju vai kvalificēta veterinārārsta sertifikātu, kurā ir norādīts saimniecības kods, kas ir ierakstīts Saimniecību valsts reģistrā un kas ir spēkā vienotā maksājuma pieteikuma iesniegšanas dienā, gadījumā, ja ilggadīgo zālāju īpašnieks tur dzīvniekus, ar kuriem garantē minimālu blīvumu 0,3 ganāmpulka vienības (GV)/hektārā;

[..].”

¹¹ 2015. gada 6. aprīļa *Monitorul Oficial al României*, Nr. 234, turpmāk tekstā – “rīkojums Nr. 619/2015”.

20. Minētā rīkojuma 8. panta 1. punkts ir formulēts šādi:

“Dokumenti par dzīvnieku likumīgu turēšanu, ko iesniedz saskaņā ar [OUG Nr. 3/2015] 8. panta 1. punkta n) apakšpunktu, ir noteikti *Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor* (Valsts Veterinārsanitārā un pārtikas nekaitīguma iestāde) rīkojumā Nr. 40/2010.

[..]”

III. Tiesvedība pamatlietā, prejudiciālie jautājumi un tiesvedība Tiesā

21. *Avio Lucos* ir saskaņā ar Rumānijas tiesībām dibināta sabiedrība, kuras galvenā darbība ir “kultūraugu audzēšanas palīgdarbības”.

22. 2015. gada 1. jūlijā *Avio Lucos* iesniedza *APIA Dolžas* apgabala birojā pieteikumu par maksājumu saskaņā ar vienotā platībmaksājuma shēmu par 2015. lauksaimniecības gadu par ganībām 170,36 hektāru platībā, proti, par individuālā izmantošanā nodotiem pašvaldības ilggadīgajiem zālājiem.

23. Šim nolūkam tā iesniedza virkni dokumentu, tostarp koncesijas līgumu, kas 2013. gada 28. janvārī noslēgts ar Podari [*Podari*] (Rumānija) pašvaldības padomi par šajā pašvaldībā esošajām ganībām¹² (turpmāk tekstā – koncesijas līgums), kā arī sešus patapinājuma (lietošanas aizdevums) līgumus, ko tā bija noslēgusi 2015. gada aprīlī ar vairākiem dzīvnieku īpašniekiem, saskaņā ar kuriem *Avio Lucos* šiem īpašniekiem ļāva bez atlīdzības ganīt viņu dzīvniekus koncesijā saņemtajā zemē (turpmāk tekstā – “patapinājuma līgumi”). Turklāt vienotā maksājuma pieteikumā *Avio Lucos* norādīja, ka tās turējumā ir dzīvnieki, kuri ietilpst tās lauksaimnieciskajā darbībā, proti, 24 liellopi, kas vecāki par 2 gadiem, viens liellops, kas jaunāks par 6 mēnešiem, kā arī 60 kazas un 20 zirgu dzimtas dzīvnieki (zirgi), kas vecāki par 6 mēnešiem.

24. Ar 2017. gada 20. oktobra lēmumu *APIA Dolžas* apgabala birojs šo vienotā maksājuma pieteikumu noraidīja par atbilstības nosacījumu neievērošanu, pamatojot, ka *Avio Lucos* nav nodrošinājusi minimālo blīvumu 0,3 ganāmpulka vienības (GV)/hektārā (turpmāk tekstā – “obligātais minimālais blīvums”) visā 170,36 hektāru ganību platībā. *APIA Dolžas* apgabala birojs uzskatīja, ka noganišanu būtībā veic šo secinājumu iepriekšējā punktā minētie dzīvnieku īpašnieki nevis *Avio Lucos*, kurai pašai nav pietiekami daudz dzīvnieku, lai ievērotu obligāto minimālo blīvumu.

25. *Avio Lucos* par šo lēmumu iesniedza iepriekšēju sūdzību, ko *APIA Dolžas* apgabala birojs noraidīja ar 2018. gada 4. janvāra lēmumu.

26. *Avio Lucos* pret abiem šiem *APIA Dolžas* apgabala biroja lēmumiem cēla prasību *Tribunalul Dolj – Secția de contencios administrativ și fiscal* (Dolžas apgabaltiesa, Administratīvo un nodokļu lietu palāta, Rumānija, turpmāk tekstā – “Dolžas apgabaltiesa”), kas to noraidīja ar 2018. gada 28. janvāra spriedumu.

¹² Šis līgums tika noslēgts par sākotnējo ganību piešķiršanu 341,70 ha platībā, kas pēc tam – pēc 2015. gada 25. jūnija līguma grozījumiem tika samazināta uz 170,36 ha. Runa ir par koncesijas līgumu, kas tiek apskatīts arī lietā C-116/20.

27. Būtībā Dolžas apgabaltiesa *Avio Lucos* iesniegtā vienotā maksājuma pieteikuma noraidījumu pamatoja ar to, ka nav ievērots obligātais minimālais blīvums attiecībā uz visām ganībām 170,36 hektāru platībā. Konkrētāk, šī tiesa pati pēc savas ierosmes atsaucās uz diviem nepieņemamības pamatiem, kas attiecas, pirmkārt, uz koncesijas līguma spēkā neesamību¹³ un, otrkārt, uz patapinājuma līgumu spēkā neesamību¹⁴. Būtībā šī tiesa uzskatīja, ka koncesijas līgums ir noslēgts, pārkāpjot valsts tiesību normas, tostarp tādēļ, ka *Avio Lucos* nebija dzīvnieku audzētāja statusa šī līguma noslēgšanas datumā, un obligātais minimālais blīvums bija jāievēro šajā datumā, nevis vēlāk. Tā kā tai nebija tiesību koncesijas ceļā iegūt Podari pašvaldības ganības, tad arī tās vienotā maksājuma pieteikums neesot pieņemams. Tādējādi *Avio Lucos* esot mākslīgi radījusi apstākļus maksājuma saņemšanai finansiālā atbalsta shēmas ietvaros ar vienīgo mērķi iegūt šai shēmai pretēju priekšrocību. Līdz ar to, neraugoties uz formālu valsts tiesību regulējumā paredzēto kritēriju ievērošanu, *Avio Lucos* iesniegtos dokumentus, ar ko pamatots tās vienotā maksājuma pieteikums, nevar ņemt vērā, lai to apmierinātu. Visbeidzot jēdziena “dzīvnieku audzētājs” paplašināta interpretācija būtu pretrunā Savienības tiesībām, jo valsts iestādes var pamatoties tikai uz dzīvnieku identifikācijas un individuālās reģistrācijas valsts sistēmā reģistrētajiem datiem, lai atteiktu prasīto atbalstu, neveicot citas pārbaudes, atbilstoši 2011. gada 21. jūlija spriedumam, *Nagy* (C-21/10, EU:C:2011:505).

28. *Avio Lucos* par šo spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību, kas šobrīd tiek izskatīta iesniedzējtiesā *Curtea de Apel Alba Iulia* (Alba Jūlijas apelācijas tiesa, Rumānija), kurā tostarp norāda, ka Dolžas apgabaltiesa ir nepareizi izdarījusi secinājumu par to, ka nav ievērots atbilstības nosacījums, proti, dzīvnieku īpašnieka/audzētāja statuss. Dzīvnieku audzētāja statusam vai tā neesamībai neesot nozīmes, un ar to nevarot noraidīt tās vienotā maksājuma pieteikumu, ņemot vērā, ka šis pieteikums attiecas nevis uz dzīvnieku audzēšanu, bet gan uz zemes uzturēšanu noganišanai, izmantojot dzīvniekus. *APIA* savukārt lūdza noraidīt šo apelācijas sūdzību.

29. Iesniedzējtiesa uzsver, ka saskaņā ar Regulas Nr. 1307/2013 4. panta 1. punkta a) un c) apakšpunktu jēdziens “lauksaimnieks” tostarp attiecas uz fizisku vai juridisku personu, kura veic “lauksaimniecisku darbību”, kas atbilstoši šīs regulas 4. panta 1. punkta c) apakšpunkta iii) punktam var būt dalībvalstu definēts darbību minimums lauksaimniecības zemēs, kuras tiek dabiski uzturētas noganišanai vai kultūraugu audzēšanai piemērotā stāvoklī. Attiecībā uz šādu darbību minimumu minētās regulas 4. panta 2. punktā dalībvalstīm tiek atstāta iespēja to definēt. Rumānijas likumdevējs šajā ziņā esot paredzējis, ka lauksaimnieciskā darbība ir jāveic ar paša lauksaimnieka audzētiem dzīvniekiem, izslēdzot finansiālā atbalsta piešķiršanu juridiskai vai fiziskai personai, kura šādu darbību veic kā starpnieks, kā tas pēc *APIA* ieskatiem arī ir *Avio Lucos* gadījumā.

30. Šī tiesa vēlas zināt, vai Regulas Nr. 1307/2013 4. pants nepieļauj tādu valsts tiesisku regulējumu, kurā ir noteikts, ka lauksaimniecības zemēs veicamais darbību minimums ir noganišana ar paša lauksaimnieka audzētiem dzīvniekiem. Gadījumā, ja Savienības tiesībās nebūtu aizliegts šāds tiesiskais regulējums, tad iesniedzēja interesējas par to, vai Regulas Nr. 1307/2013 4. panta 1. punkta a) un c) apakšpunkts, kā arī 9. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka par “aktīvu lauksaimnieku” var uzskatīt juridisku personu, kura tādos apstākļos kā pamatlietā ir noslēgusi koncesijas līgumu un kura tur dzīvniekus, pamatojoties uz bezatlīdzības lietojuma aizdevuma līgumiem, kas noslēgti ar fiziskām personām. Turklāt, tā kā *Avio Lucos*

¹³ Dolžas apgabaltiesa uzskata tostarp, ka, pirmkārt, *Avio Lucos* ir nevis apvienība/vietējā organizācija, kuras juridiskā adrese ir Podari un kuras darbības mērķis ir dzīvnieku audzēšana, bet gan komercsabiedrība, kuras juridiskā adrese ir citā pašvaldībā, nevis tajā, kurā atrodas koncesijā piešķirtās ganības, un, otrkārt, koncesijas līgums, kas noslēgts ar Podari pašvaldības vietējo padomi, ir prettiesiski tieši piešķirts bez uzaicinājuma iesniegt piedāvājumu.

¹⁴ Dolžas apgabaltiesa uzskata, ka atbilstoši lauku saimniecību valsts reģistram realitātē dzīvnieki nav nodoti un tādējādi patapinājuma līgumi, kas ir reāli līgumi, nav spēkā.

formāli izpildot valsts tiesībās paredzētos atbilstības kritērijus, šī pati tiesa jautā, vai Regulas Nr. 1306/2013 60. pantā minētais jēdziens “mākslīgi radīti apstākļi” var attiekties uz tāda koncesijas līguma un tādu aizdevuma līgumu kā pamatlietā noslēgšanu.

31. Šādos apstākļos iesniedzējtiesa nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) Vai [Regula Nr. 1307/2013] nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, ar ko ir paredzēts, ka darbību minimums, kas ir jāveic lauksaimniecības zemē, ko parasti uztur ganīšanai piemērotā stāvoklī, ir lauksaimnieka izmantoto dzīvnieku ganīšana?
- 2) Ja iepriekš minētās Savienības tiesības neaizliedz pirmajā jautājumā minēto valsts tiesisko regulējumu, vai Regulas Nr. 1307/2013 4. panta 1. punkta a) un c) apakšpunkta un 9. panta 1. punkta tiesību normas var tikt interpretētas tādējādi, ka par “aktīvu lauksaimnieku” var uzskatīt juridisku personu, kas tādos apstākļos kā pamatlietā ir noslēgusi koncesijas līgumu un kas tur dzīvniekus, pamatojoties uz dažiem ar fiziskām personām noslēgtiem patapinājuma līgumiem, saskaņā ar kuriem norunātos laika posmos patapinātāji bez atlīdzības nodod patapinājuma ņēmējiem to īpašumā esošos dzīvniekus ganīšanai ganību platībās, kuras ir patapinājuma ņēmēju rīcībā?
- 3) Vai [Regulas Nr. 1306/2013] 60. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka ar mākslīgi radītiem apstākļiem ir jāsaprot arī tāds koncesijas līgums un tādi patapinājuma līgumi kā pamatlietā?”

32. Rakstveida apsvērumus iesniedza *Avio Lucos*, *APIA* un *APIA Dolžas* apgabala birojs, Čehijas un Rumānijas valdības, kā arī Eiropas Komisija.

33. Tiesa saskaņā ar tās Reglamenta 76. panta 2. punktu nolēma lietu izskatīt bez tiesas sēdes mutvārdu paskaidrojumu uzklaušanai. 2021. gada 24. februārī nosūtītajās vēstulēs Tiesa nosūtīja iesniedzējtiesai lūgumu sniegt paskaidrojumus, uz ko tā atbildēja, un uzdeva jautājumus rakstveida atbildes sniegšanai lietas dalībniekiem pamatlietā, Rumānijas valdībai un Komisijai, uz kuriem tie atbildēja noteiktajā termiņā.

IV. Vērtējums

A. Par pirmo prejudiciālo jautājumu

34. Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa jautā, vai Regula Nr. 1307/2013 nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kurā ir noteikts, ka darbību minimums, kas jāveic lauksaimniecības zemēs, ko parasti uztur noganīšanai piemērotā stāvoklī, ir paša lauksaimnieka audzētu dzīvnieku izmantošana noganīšanai.

35. Iesākumā – uzskatu, ka ir lietderīgi sniegt skaidrojumus par šī pirmā jautājuma tvērumu.

36. Vispirms ir jākonstatē, ka, ņemot vērā minētā jautājuma formulējumu un neraugoties uz apstākli, ka iesniedzējtiesa vispārīgi atsaucas uz Regulu Nr. 1307/2013, šķiet, ka šis pats jautājums attiecas uz šīs regulas 4. panta, it īpaši tā 1. punkta c) apakšpunkta iii) punkta un 2. punkta b) apakšpunkta interpretāciju. Proti, papildus tam, ka minētā tiesa konkrēti atsaucas uz šīm tiesību normām sava lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojumā, piemērojama valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru noganīšana ir jāveic, nodrošinot obligāto minimālo

blīvumu ar lauksaimnieka audzētiem dzīvniekiem, saskaņā ar iesniedzējtiesas un Rumānijas valdības norādēm ir pieņemts, Rumānijai definējot lauksaimniecības zemē veicamo darbību minimumu atbilstoši minētās regulas 4. panta 2. punktam.

37. Turpinājumā, kā to ir apstiprinājusi Rumānijas valdība, izteiciens “lauksaimniecības zeme, ko parasti uztur”, kas ir minēts pirmajā jautājumā un kurā ir pārņemts *OUG* Nr. 3/2015 2. panta 2. punkta d) apakšpunkta teksts, ir jāsaprot kā Regulas Nr. 1307/2013 4. panta 1. punkta c) apakšpunkta iii) punktā un 2. punkta b) apakšpunktā ietvertā izteiciena “lauksaimniecības zemes, kas tiek dabiski uzturētas”, sinonīms.

38. Visbeidzot ir jānorāda, ka jēdziens “lauksaimnieka izmantoti [audzēti] dzīvnieki”, kas ir ietverts pirmā jautājuma tekstā un kas attiecas uz *OUG* Nr. 3/2015 2. panta 2. punkta d) apakšpunktā minēto jēdzienu “audzēšana”, valsts tiesībās nav definēts. Saskaņā ar Rumānijas valdības paskaidrojumiem jēdziens “lauksaimnieka izmantoti [audzēti] dzīvnieki” pārklājas gan ar *OUG* Nr. 3/2015 8. panta 6. punktā paredzēto jēdzienu “mājlopu turēšana”, gan ar jēdzienu “dzīvnieku turētājs”, kas paredzēts Rikojuma Nr. 619/2015. 2. panta m) apakšpunktā. Tādējādi šī jēdziena izmantošana uzsvāru liek nevis uz dzīvnieku audzēšanas procesu, bet gan uz to “turējumu”. Proti, valsts tiesībās “dzīvnieku turētājs” ir persona, kurai “kā dzīvnieku īpašniekam un/vai saimniecības īpašniekam pastāvīgi pieder dzīvnieki, vai kurai dzīvnieki pieder uz laiku kā personai, kurai dzīvnieki ir nodoti turējumā uz visu pieteikuma gada periodu [...]”¹⁵, un tam ir plašāka nozīme nekā jēdzienam “dzīvnieku audzētājs”.

39. No tā izriet, ka ar pirmo prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Regulas Nr. 1307/2013 4. panta 1. punkta c) apakšpunkta iii) punkts un 4. panta 2. punkta b) apakšpunkts nepieļauj tādu valsts tiesisku regulējumu, saskaņā ar kuru noganišanas minimums, kas jāveic lauksaimniecības zemēs, ko parasti uztur šādai noganišanai piemērotā stāvoklī, ir jāveic ar paša lauksaimnieka turētiem dzīvniekiem¹⁶.

40. Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru, interpretējot Savienības tiesību normu, ir jāņem vērā ne tikai tās teksts, bet arī tās konteksts un [ar] tiesiskā regulējuma, kurā šī norma ir ietverta, izvirzītie mērķi¹⁷.

41. Pirmām kārtām, runājot par 39. punktā minēto Regulas Nr. 1307/2013 normu *tekstu*, šajās tiesību normās nav konkrēti paredzēts, ka šāda darbība, šajā gadījumā noganišana, lai uz to varētu attiecināt jēdzienu “lauksaimnieciska darbība”, ir jāveic, izmantojot paša lauksaimnieka audzētus vai turētus dzīvniekus¹⁸. Tajās tas netiek arī tieši aizliegts.

42. Proti, saskaņā ar Regulas Nr. 1307/2013 4. panta 1. punkta c) apakšpunkta iii) punktu “lauksaimnieciska darbība” tostarp ir “darbību minimums, ko nosaka dalībvalstis, lauksaimniecības zemēs, kuras tiek dabiski uzturētas noganišanai vai kultūraugu audzēšanai piemērotā stāvoklī”. Tāpat arī saskaņā ar šīs regulas 4. panta 2. punktu dalībvalstis “vajadzības

¹⁵ Skat. Rikojuma Nr. 619/2015 2. panta m) apakšpunktu (šo secinājumu 18. punktu).

¹⁶ Pirmajam prejudiciālajam jautājumam šajā lietā ir līdzība ar otro prejudiciālo jautājumu lietā C-116/20. Tomēr, lai gan pirmais jautājums šajā lietā attiecas uz iespēju dalībvalstij darbību minimuma veikšanas ietvaros noteikt pienākumu lauksaimniekam noganišanai izmantot savus paša dzīvniekus, savukārt otrais jautājums lietā C-116/20 ir vērsts uz to, lai noteiktu, vai šādu nosacījumu var izvirzīt, lai noslēgtu tādu koncesijas līgumu kā pamatlietā aplūkots.

¹⁷ Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 10. marts, *Staatliches Amt für Landwirtschaft und Umwelt Mittleres Mecklenburg* (C-365/19, EU:C:2021:189, 27. punkts).

¹⁸ Šis secinājums attiecas arī uz jēdzienu “lauksaimnieciska darbība” Regulas Nr. 73/2009 2. panta c) punkta izpratnē, kas tika aizstāta ar Regulu Nr. 1307/2013 (skat. secinājumu lietā C-116/20 *Avio Lucos* 78. punktu).

gadījumā” nosaka veicamo darbību minimumu šādās zemēs. Deleģētās regulas Nr. 639/2014 5. pantā ir noteikts ietvars attiecībā uz šo darbību minimumu, konkretizējot, ka ir jābūt “vismaz viena[i] lauksaimnieka veikta[i] darbība[i] gadā”.

43. Izņemot šo nosacījumu, nav paredzēts nekāds ierobežojums attiecībā uz jēdziena “lauksaimniecisko darbību minimums”, kas tiek veikts lauksaimniecības zemēs, kuras tiek dabiski uzturētas noganišanai vai kultūraugu audzēšanai piemērotā stāvoklī, jo to nosaka attiecīgā dalībvalsts. Tādējādi, lai gan iepriekš minēto Regulas Nr. 1307/2013 normu tekstā nenoliedzami dalībvalstīm ir piešķirta zināma rīcības brīvība, lai definētu veicamo darbību minimumu, tomēr tas neļauj sniegt pārliecinošu atbildi uz jautājumu, vai šāda rīcības brīvība ļauj tām noteikti izvirzīt nosacījumu par ganišanai izmantoto dzīvnieku piederību, turējumu vai audzēšanu¹⁹.

44. Otrām kārtām, dažas norādes var izsecināt no *konteksta*, kādā iekļaujas Regulas Nr. 1307/2013 4. panta 1. punkta c) apakšpunkta iii) punkts. Tādējādi norādīšu, ka šajā regulā atbilstoši tās 1. panta b) punkta i) apakšpunktam ir paredzēti īpaši noteikumi attiecībā uz vienotā platībmaksājuma shēmu, minētās regulas 3. apsvērumā precizējot, ka šajā regulā būtu jāietver “visi pamatelementi”, kas attiecas uz Savienības atbalsta maksājumiem lauksaimniekiem. Tajā ir paredzēti arī nosacījumi piekļuvei maksājumiem, kas ir nesaraujami saistīti ar minētajiem pamatelementiem. Nosacījumu par to, ka vienoto platībmaksājumu saņemšanai lauksaimniecisko darbību minimums ir jāveic, izmantojot paša lauksaimnieka audzētus dzīvniekus, varētu uzskatīt par papildu prasību, kas nav paredzēta Savienības tiesībās.

45. Šajā ziņā ir jākonstatē, ka Regulas Nr. 1307/2013 4. panta 3. punkta b) apakšpunktā ir paredzēts, ka, lai nodrošinātu juridisko noteiktību, Komisijai saskaņā ar šīs regulas 70. pantu piešķir pilnvaras pieņemt deleģētus aktus, lai noteiktu satvaru, saskaņā ar kuru dalībvalstis nosaka šādu darbību minimumu, kas arī tiek atgādināts minētās regulas 7. apsvērumā. Tieši uz šī juridiskā pamata Komisija pieņēma Deleģēto regulu Nr. 639/2014. Tomēr, kā jau iepriekš norādīts, šīs deleģētās regulas 5. pantā ir konkretizēts, ka darbību minimums “ir vismaz viena lauksaimnieka veikta darbība gadā”, kas, šķiet, pamato interpretāciju, saskaņā ar kuru darbību minimums ir jāattiecinā uz pašu platību vai arī uz veidu, kādā tiek veikta noganišana (vai kultūraugu audzēšana), piemēram, nosakot minimālo lopu blīvumu vai arī ikgadējo pļaušanu²⁰, vienlaikus kopumā precizējot, ka darbība ir jāveic “lauksaimniekam”.

46. Šajā ziņā, lai gan, protams, vienveidīgi definējot jēdzienu “lauksaimnieks”, Regulā Nr. 1307/2013 nav paredzēta atšķirība starp lauksaimniekiem, kuri ir īpašnieki, un lauksaimniekiem, kuri audzē dzīvniekus, vai arī tiem, kuri izmanto citu personu dzīvniekus, noslēdzot aizdevuma vai nomas līgumus, tomēr darbība ir jāveic pašam lauksaimniekam, šajā gadījumā – “dzīvnieku audzētājam”. Turklāt Deleģētās regulas Nr. 639/2014 16. apsvērumā ir atgādināts, ka maksājumtiesības būtu jāpiešķir personai, kurai ir tiesības pieņemt lēmumus, saņemt ieguvumus un segt finansiālos riskus saistībā ar lauksaimniecisko darbību uz zemes, par kuru ir pieprasīts šāds piešķirums²¹.

¹⁹ Rumānijas valdības un *APIA* minētais apstākļi, ka par darbību minimumu, kāds definēts valsts tiesību aktos, esot bijis paziņots Komisijai, vai arī tas, ka Rumānijai tika veikta revīzija, veicot izmeklēšanu tostarp par tiešajiem maksājumiem saskaņā ar Regulu Nr. 1306/2013 un Regulu Nr. 1307/2013, šajā ziņā man nešķiet noteicošs.

²⁰ 2011. gada 21. jūlija spriedumā *Nagy* (C-21/10, EU:C:2011:505) Tiesa nosprieda, ka Savienības tiesībām atbilst valsts tiesiskajā regulējumā paredzēts nosacījums par ganāmpulka blīvumu saistībā ar tāda zemes gabala izmantošanu ganībām, kurš atrodas dabas liegumā un kura mērķis ir saglabāt ar floru un faunu bagātas ganību platības, jo tas bija atbilstoši konkrētā Savienības tiesiskā regulējuma mērķiem un prasībām.

²¹ Spriedums, 2010. gada 14. oktobris, *Landkreis Bad Dürkheim* (C-61/09, EU:C:2010:606, 50. punkts).

47. Šajā ziņā prasība par to, ka, veicot noganīšanas minimumu, minimālais blīvums ir jānodrošina tostarp ar “lauksaimnieka audzētiem dzīvniekiem” OUG Nr. 3/2015 2. panta 2. punkta d) apakšpunkta izpratnē, man šķiet atbilstoša Regulas Nr. 1307/2013 normām, jo “audzēšanas” elements būtībā nepievieno papildu prasību, kas būtu pretrunā Savienības tiesībām. Proti, attiecībā uz jēdzienu “lauksaimnieks” Regulas Nr. 1307/2013 un Deleģētās regulas Nr. 639/2014 16. apsvēruma izpratnē ir jāpieņem, ka noganīšanai nodotie dzīvnieki parasti atrodas tā lauksaimnieka turējumā, kurš aizņem attiecīgās ganības,. Tomēr, tā kā runa ir par valsts tiesību interpretāciju, iesniedzējtiesai, kas vienīgā ir kompetenta interpretēt un piemērot valsts tiesības, ir jāpārbauda, vai jēdzienu “dzīvnieku audzēšana” OUG Nr. 3/2015 2. panta 2. punkta d) apakšpunkta izpratnē var uzskatīt par saderīgu ar jēdzienu “lauksaimnieks” Regulas Nr. 1307/2013 izpratnē, lasot to Deleģētās regulas Nr. 639/2014 16. apsvēruma gaismā.

48. Trešām kārtām un visbeidzot, attiecīgā tiesiskā regulējuma *mērķi*, šķiet, apstiprina valsts tiesību aktu atbilstību Regulas Nr. 1307/2013 normām. Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar LESD 39. panta 1. punkta b) apakšpunktu KLP mērķis tostarp ir panākt pietiekami augstu dzīves līmeni lauksaimniekiem, jo īpaši palielinot lauksaimniecībā nodarbināto personu individuālos ienākumus²². Proti, tiešie maksājumi lauksaimniekiem tiek piešķirti, pamatojoties uz to, ka KLP mērķis ir atbalstīt viņu ienākumus. Šajā ziņā norādišu, pirmkārt, ka saskaņā ar Regulas Nr. 1307/2013 10. apsvērumu tās mērķis ir nodrošināt atbalsta mērķtiecīgāku piešķiršanu lauksaimniekiem, lai izvairītos no atbalsta piešķiršanas fiziskām vai juridiskām personām, kuru komerciālais mērķis nav vai ir tikai maznozīmīgi saistīts ar lauksaimnieciskās darbības veikšanu. Otrkārt, tāpat arī šīs regulas mērķis ir ļaut piešķirt tiešos maksājumus mazajiem nepilna laika lauksaimniekiem, jo šie lauksaimnieki tiešā veidā palīdz uzturēt lauku apvidu dzīvotspēju. Proti, jāatgādina, ka viens no KLP mērķiem ir nodrošināt pietiekami augstu dzīves līmeni lauku iedzīvotājiem un tādējādi veicināt lauku apvidu saglabāšanu. Treškārt, saskaņā ar minētās regulas 2. apsvērumu viens no KLP reformas galvenajiem mērķiem, kas arī ir viena no tās pamatprasībām, ir samazināt administratīvo slogu.

49. Tādējādi, ņemot vērā šos trīs mērķus, ir jānoskaidro, vai kritērija noteikšana attiecībā uz personu, kas atbild par dzīvnieku audzēšanu vai turēšanu, var tikt noteikta kā nosacījums, lai gūtu labumu no vienotajiem platībmaksājumiem.

50. Šajā ziņā, vispirms saistībā ar mērķi sniegt mērķtiecīgāku atbalstu lauksaimniekiem, Rumānijas valdība norādīja, ka Rumānijas likumdevēja mērķis, pieņemot konkrēto valsts tiesisko regulējumu, bija tiešu piekļuvi konkrētajām ganībām atvieglot pēc iespējas lielākam dzīvnieku īpašnieku vai valdītāju skaitam, nevis personām, kuras veic lauksaimniecisko darbību kā starpnieki. Raugoties no šāda viedokļa, uzskatu, ka tas, ka pašam lauksaimniekam ir jātur šie dzīvnieki, šķiet, sader ar šo mērķi, jo, ja vien netiek pierādīts pretējais, atbalsta pārdales aspekts ir ierobežots, ja lauksaimnieks, kurš pats netur savus dzīvniekus, saņem vienoto maksājumu, kas tikai pakārtoti dod labumu lauksaimniekiem, kuri aizdod savus dzīvniekus. Turklāt, ja lauksaimnieks izmanto aizdevējiem piederošus dzīvniekus, viņš parasti neuzņemas nekādu risku vai pienākumu, kas parasti izrietētu no dzīvnieku audzēšanas.

51. Turpinājumā jāatzīmē, ka šie paši apsvērumi attiecas arī uz mērķi nodrošināt lauksaimniekiem pienācīgu dzīves līmeni un tādējādi veicināt lauku teritoriju saglabāšanu, pat ja pēdējā mērķa sasniegšanai šādu saglabāšanu varētu nodrošināt arī tad, ja atbilsta pieteikuma iesniedzējs ekspluatē dzīvniekus, kas pieder aizdevējiem²³.

²² Skat. ģenerālvokātes J. Kokotes [J. Kokott] secinājumus lietā *Unió de Pagesos de Catalunya* (C-197/10, EU:C:2011:464, 1. punkts).

²³ Šajā nozīmē skat. secinājumu lietā C-116/20 *Avio Lucos* 78. punktu.

52. Visbeidzot, attiecībā uz mērķi samazināt administratīvo slogu, ir jāatgādina, ka Tiesa jau ir atzinusi, ka nedz Regulā Nr. 1307/2013, nedz kādā citā Savienības regulējumā nav prasīts, ka pieteikuma par maksājumtiesību piešķiršanu pamatojumam ir jāiesniedz īpašumtiesības apliecinošs dokuments vai kāds cits lietošanas tiesību pierādījums, lai pierādītu, ka pieteikuma iesniedzēja rīcībā ir deklarētie atbalsttiesīgie hektāri. Proti, Tiesa šajā ziņā jau ir nospriedusi, ka dalībvalstīm ir rīcības brīvība attiecībā uz apliecinošiem dokumentiem un pierādījumiem, kas ir jāpieprasa atbalsta pieteicējam²⁴. Tomēr dalībvalstīm, īstenojot savu rīcības brīvību attiecībā uz atbalsta pieteikumam iesniedzamajiem pierādījumiem, piemēram, attiecībā uz iespēju pieprasīt atbalsta pieteicējam iesniegt spēkā esošu juridisku dokumentu, kas apliecina viņa tiesības izmantot pieteikumā norādītās platības, ir jāievēro attiecīgajā Savienības tiesiskajā regulējumā noteiktie mērķi un Savienības tiesību vispārējie principi, it īpaši samērīguma princips²⁵. Šajā ziņā pēc analogijas prasību pierādīt, ka atbalsta prasītājs pats ir dzīvnieku audzētājs, varētu uztvert kā “administratīvo slogu”, kas tomēr man šķiet pilnībā atbilstīgs un samērīgs ar abiem iepriekšējiem mērķiem un it īpaši ar mērķi atvieglot tiešu piekļuvi konkrētajām ganībām pēc iespēja lielākam skaitam lauksaimnieku, kuri tur dzīvniekus. Proti, manuprāt, nepastāv citi mazāk ierobežojoši līdzekļi, lai pārbaudītu, vai pieteikuma iesniedzējs patiesībā rīkojas kā starpnieks un tātad – kā komercuzņēmums, kura darbība ir tikai maznozīmīgi saistīta ar lauksaimniecisku darbību.

53. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, es ierosinu Tiesai uz pirmo prejudiciālo jautājumu atbildēt, ka Regulas Nr. 1307/2013 4. panta 1. punkta c) apakšpunkta iii) punkts un 4. panta 2. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem principā nav pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru minimālā noganišanas darbība, kas jāveic lauksaimniecības zemēs, kuras tiek dabiski uzturētas šādai noganišanai piemērotā stāvoklī, ir jāveic ar paša lauksaimnieka turētiem dzīvniekiem.

B. Par otro prejudiciālo jautājumu

54. Ar otro prejudiciālo jautājumu, kas ir uzdots gadījumā, ja atbilde uz pirmo jautājumu būtu noraidoša, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Regulas Nr. 1307/2013 4. panta 1. punkta a) un c) apakšpunkts, kā arī 9. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka jēdziens “aktīvs lauksaimnieks” šo tiesību normu izpratnē var attiekties uz juridisku personu, kas ir noslēgusi koncesijas līgumu par pašvaldībai piederošām ganībām, un kas šo ganību noganišanai izmanto dzīvniekus, ko tai bez atlīdzības aizdevuša fiziskas personas – šo dzīvnieku īpašnieki.

55. No Regulas Nr. 1307/2013 9. panta “Aktīvs lauksaimnieks” un it īpaši tā 1. punkta²⁶ teksta izriet, ka tiešos maksājumus nepiešķir fiziskām vai juridiskām personām, kuru lauksaimniecības zemes ir galvenokārt tādas zemes, kas tiek dabiski uzturētas noganišanai vai kultūraugu audzēšanai piemērotā stāvoklī, un kuri šajās platībās neveic darbību minimumu, ko dalībvalstis noteikušas saskaņā ar šīs regulas 4. panta 2. punkta b) apakšpunktu, uz ko tiek norādīts arī tās 10. apsvērumā.

²⁴ Šajā nozīmē skat spriedumu, 2020. gada 17. decembris, *Land Berlin* (Ar KLP saistītas maksājumtiesības) (C-216/19, EU:C:2020:1046, 34.–37. punkts).

²⁵ Spriedums, 2010. gada 24. jūnijs, *Pontini* u.c. (C-375/08, EU:C:2010:365, 82. un 86. punkts).

²⁶ Protams, ka Regulas Nr. 1307/2013 9. panta 3. punktā turklāt ir arī paredzēts, ka, balstoties uz objektīviem un nediskriminējošiem kritērijiem, dalībvalstis var pieņemt lēmumu, ka nekādi tiešie maksājumi nav jāpiešķir personām, kuru lauksaimnieciskās darbības ir tikai nenozīmīga daļa no to kopējās saimnieciskās darbības un/vai kuru pamatdarbība vai uzņēmuma galvenie mērķi nav lauksaimnieciskās darbības veikšana. Tomēr iesniedzējtiesa mums nevaicā par šīs tiesību normas interpretāciju.

56. Šajā gadījumā nav strīda par to, ka konkrētās lauksaimniecības zemes galvenokārt ir tādas zemes, kas tiek dabiski uzturētas nogaišanai vai kultūraugu audzēšanai piemērotā stāvoklī atbilstoši Regulas Nr. 1307/2013 4. panta 2. punkta b) apakšpunktam. Turklāt no šīs tiesību normas teksta skaidri izriet, ka lauksaimnieks, kurš šajās zemēs neveic darbību minimumu, ko saskaņā ar šīs regulas 4. panta 1. punkta c) apakšpunkta iii) daļu ir noteikušas dalībvalstis, netiks uzskatīts par “aktīvu lauksaimnieku” un līdz ar to viņam būtu jāatsaka visi tiešie maksājumi.

57. Tomēr rodas jautājums par to, vai par “aktīvu lauksaimnieku” var atzīt personu, kura pati neveic konkrēto darbību minimumu ar pašas dzīvniekiem, bet kura šajā nolūkā izmanto dzīvniekus, kurus tai bez atlīdzības ir aizdevuši citi lauksaimnieki.

58. Pirmām kārtām, ir jākonstatē, ka tāpat kā pirmajā prejudiciālajā jautājumā atbilde neizriet no iepriekš minēto tiesību normu *teksta*. Proti, neapšaubāmi, ka Regulas Nr. 1307/2013 9. panta mērķis ir tiešos maksājumus nepiešķirt, tostarp, saskaņā ar tā 3. punktu, fiziskām un juridiskām personām, “a) kuru lauksaimnieciskās darbības ir tikai nenozīmīga daļa no to kopējās saimnieciskās darbības, un/vai b) kuru pamatdarbība vai uzņēmuma galvenie mērķi nav lauksaimnieciskās darbības veikšana”. Tomēr šo punktu nevar interpretēt tādējādi, ka tas izslēdz tiešo maksājumu saņemšanu fiziskām vai juridiskām personām, kuras minimālai nogaišanai izmanto aizdotus dzīvniekus.

59. Otrām kārtām, *konteksts*, kurā iekļaujas minētais punkts, sniedz dažus lietderīgus atskaites punktus. Tādējādi saskaņā ar Regulas Nr. 1307/2013 4. panta 1. punkta a) apakšpunktu jēdziens “lauksaimnieks” attiecas uz personu, “kuras *saimniecība* atrodas vietā, uz ko attiecas Līgumu teritoriālā piemērošanas joma [...] un kura veic lauksaimniecisku darbību”²⁷.

60. Jēdziens “saimniecība” ir definēts šīs regulas 4. panta 1. punkta b) apakšpunktā kā “visas lauksaimnieciskām darbībām izmantotās un *lauksaimnieka apsaimniekotās* vienības [...]”²⁸. Šajā ziņā Tiesa jautājumā par lauksaimniecības zemi ir precizējusi, ka tā ietilpst lauksaimnieka saimniecībā, “ja minētajam lauksaimniekam ir tiesības to pārvaldīt, veicot uz tās lauksaimnieciskās darbības, proti, ja saistībā ar šo platību viņam ir pietiekama autonomija, lai veiktu uz tās lauksaimniecisku darbību”²⁹.

61. Šajā kontekstā var jautāt, vai dzīvniekus, kurus fiziskas personas – to īpašnieki bez maksas ir aizdevuši juridiskai personai, kura tikai nodod to rīcībā ganības nogaišanai, var uzskatīt par piederīgiem šī lauksaimnieka “saimniecībai”.

62. Domāju, ka atbilde uz šo jautājumu atšķiras atkarībā no faktiskajiem apstākļiem un it īpaši no tā, vai šādi juridiskai personai ir reālas lēmumu pieņemšanas tiesības, uzņemoties finanšu riskus saistībā ar attiecīgo lauksaimniecisko darbību³⁰.

²⁷ Mans izcēlums.

²⁸ Mans izcēlums.

²⁹ Spriedums, 2016. gada 9. jūnijs, *Planes Bresco* (C-333/15 un C-334/15, EU:C:2016:426, 37. punkts un tajā minētā judikatūra). Minēšu arī, ka Tiesa 2015. gada 5. februāra spriedumā *Agrooikosystimata* (C-498/13, EU:C:2015:61, 34. punkts) norādīja, ka jēdzieniem “saimniecības turētājs” un “lauksaimnieks” ir vienāda nozīme, piemērojot Padomes Regulu (EEK) Nr. 2078/92 (1992. gada 30. jūnijs) par lauksaimnieciskās ražošanas metodēm, kas atbilst vides aizsardzības un lauku ainavas saglabāšanas prasībām (OV 1992, L 215, 85. lpp.). Ņemot to vērā, Tiesa šajā spriedumā arī uzsvēra “pilnīgi citādu” kontekstu, kādā ir, pirmkārt, šīs regulas normas un, otrkārt, Padomes Regulas (EK) Nr. 1782/2003 (2003. gada 29. septembris), ar ko izveido kopīgus tiešā atbalsta shēmu noteikumus saskaņā ar KLP un izveido dažas atbalsta shēmas lauksaimniekiem, un groza Regulu (EEK) Nr. 2019/93, (EK) Nr. 1452/2001, (EK) Nr. 1453/2001, (EK) Nr. 1454/2001, (EK) Nr. 1868/94, (EK) Nr. 1251/1999, (EK) Nr. 1254/1999, (EK) Nr. 1673/2000, (EEK) Nr. 2358/71 un (EK) Nr. 2529/2001 (OV 2003, L 270, 1. lpp.), kas bija pirms Regulas Nr. 1307/2013, normas.

³⁰ Šajā nozīmē skat. Deleģētās regulas Nr. 639/2014 16. apsvērumu.

63. Šajā gadījumā, tā kā runa ir par pārbaudi tikai par faktiem, tad iesniedzējtiesai, kas ir vienīgā ar kompetenci konstatēt un novērtēt valsts tiesības, ir jāpārbauda, vai patapinājuma līgumi ļauj *Avio Lucos* paturēt tiesības pieņemt lēmumus, saņemt ieguvumus un segt finansiālos riskus saistībā ar minimālo noganišanas darbību ganībās 170,36 ha platībā³¹. Tomēr pieteikuma iesniedzēju, kas veic lauksaimniecisku darbību ar “aizdotiem” dzīvniekiem, principā var uzskatīt par “aktīvu lauksaimnieku”. Šajā ziņā ir jākonstatē, ka uz “aktīva lauksaimnieka” darbību attiecas nosacījums, ka pieteikuma iesniedzējam ir atbalsttiesīgie hektāri, kas ir viņa rīcībā, kā tas ir paredzēts Regulas Nr. 1307/2013 36. panta 5. punktā. Citiem vārdiem sakot, lauksaimniekam ir jābūt pietiekami autonomam, lai veiktu savu lauksaimniecisko darbību³², tādējādi, lai darbības veikšana ar aizdotiem dzīvniekiem neliegtu šim lauksaimniekam tiesības pieņemt lēmumus attiecībā uz lauksaimniecisku darbību.

64. Trešām kārtām un visbeidzot, runājot par Regulas Nr. 1307/2013 4. panta 1. punkta a) un c) apakšpunktā, kā arī 9. panta 1. punktā noteikto *mērķi*, ir jāatgādina, ka KLP mērķis tostarp ir nodrošināt pietiekami augstu dzīves līmeni lauksaimniekiem, piemēram, palielinot lauksaimniecībā nodarbināto personu individuālos ienākumus. Proti, tiešie maksājumi lauksaimniekiem tiek piešķirti, pamatojot ar to, ka KLP mērķis ir atbalstīt viņu ienākumus. Šajā ziņā “aktīva lauksaimnieka” definīcija, kas, iespējams, ietver arī personas, kuras veic darbību, kuras ietvaros tiek izmantoti dzīvnieki saskaņā ar patapinājuma līgumu, principā nav pretrunā šiem mērķiem.

65. Taču var jautāt, vai šādu mērķi ir iespējams sasniegt, ja, *in fine*, tiešā atbalsta pasākumu saņēmējs ir nevis lauksaimnieks, kurš pats ar saviem dzīvniekiem ir veicis darbību minimumu, bet gan starpnieks, kas ir noslēdzis līgumu par ganību koncesiju ar vietējām pašvaldībām.

66. Šajā ziņā, ņemot vērā Regulas Nr. 1307/2013 10. apsvērumā norādītos mērķus, uzskatu, ka, ja lauksaimnieciskā darbība neizrādās maznozīmīga, un tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai, nav nozīmes tam, vai lauksaimnieks ir veicis darbību minimumu, izmantojot savus dzīvniekus, vai arī tos ir aizņēmis.

67. Ņemot vērā iepriekš minēto, es ierosinu Tiesai uz otro prejudiciālo jautājumu atbildēt, ka Regulas Nr. 1307/2013 4. panta 1. punkta a) un c) apakšpunkts, kā arī 9. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka jēdziens “aktīvs lauksaimnieks” šo tiesību normu izpratnē attiecas uz fizisku vai juridisku personu, kura ir noslēgusi koncesijas līgumu par pašvaldībai piederošām ganību platībām un ganībās uz tām izmanto dzīvniekus, ko ir aizņēmusies no fiziskām personām – šo dzīvnieku īpašniekiem, ja šī persona rīkojas kā lauksaimnieks šīs regulas 4. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē, saglabājot kontroli pār šo ganību izmantošanu attiecībā uz pārvaldību, ieguvumiem un finanšu riskiem.

³¹ Šajā ziņā, nevēloties iejaukties iesniedzējtiesas kompetencē, es aprobežošos tikai ar apgalvojumu, pirmkārt, ka saskaņā ar koncesijas līgumu, kas nebija bezmaksas, *Avio Lucos* bija jānodrošina, ka koncesijā saņemtā zeme tiek efektīvi izmantota ganībām nepārtrauktā un pastāvīgā kārtībā. Tāpat *Avio Lucos* nevarēja nedz noslēgt apakškoncesiju, nedz iznomāt zemi, kas ir koncesijas objekts, un viņam bija jāpiemēro minimālā prasītā maksa. Otrkārt, saskaņā ar aizdevuma izmantošanas līgumiem *Avio Lucos* uz sava rēķina tika prasīts sakopt ganības, ņemot nezāles un atbrīvoties no liekā ūdens no zemes, tādējādi nodrošinot optimālus apstākļus ganību atjaunošanai. Tāpēc šķiet, ka, ja *Avio Lucos* būtu saņēmis vienotā platībmaksājuma priekšrocības, tas uzņemtos zināmu finansiālu risku. Tomēr šķiet, ka APIA identificētie fakti, piemēram, dzīvnieku pārvietošanas veidlapu neiesniegšana vai dzīvnieku neregistrēšana valsts saimniecību reģistrā, nav būtiski. Tas tā ir vēl jo vairāk tāpēc, ka Regulas Nr. 1306/2013 68. panta 2. punkts paredz, ka attiecīgā gadījumā katras valsts izveidotajā un pārvaldītajā integrētajā vadības un kontroles sistēmā ir jāiekļauj dzīvnieku identifikācijas un reģistrācijas sistēma.

³² Spriedums, 2010. gada 14. oktobris, *Landkreis Bad Dürkheim* (C-61/09, EU:C:2010:606, 62. un 63. punkts).

C. Par trešo prejudiciālo jautājumu

68. Ar trešo prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai uz koncesijas līguma un aizdevuma līgumu, kādi aplūkoti pamatlietā, noslēgšanu var attiekties Regulas Nr. 1306/2013 60. pantā minētais jēdziens “mākslīgi radīti apstākļi”.

69. Saskaņā ar šo 60. pantu, neskarot īpašo noteikumu piemērošanu, lauksaimniecības nozares tiesību aktos noteiktās priekšrocības nepiešķir fiziskām vai juridiskām personām, attiecībā uz kurām ir konstatēts, ka tās pretēji šo tiesību aktu mērķiem ir mākslīgi radījušas apstākļus, kas vajadzīgi šādu priekšrocību iegūšanai.

70. Ņemot vērā tā tekstu, minētais 60. pants būtībā atkārto Regulas Nr. 1782/2003 29. pantu, kurā ir kodificēta pastāvošā judikatūra, saskaņā ar ko tiesību subjekti nevar krāpnieciski vai ļaunprātīgi atsaukties uz Savienības tiesību normām³³.

71. Spriedumā *Slancheva sila*³⁴, kura atziņas, manuprāt, var attiecināt arī uz šo lietu, Tiesa uzsvēra, ka gadījumos, kad darbība formāli izpilda atbilstības kritērijus, kādi ir izvirzīti atbalsta piešķiršanai³⁵, šāda atbalsta iespējamā saņēmēja ļaunprātīgas rīcības pierādīšanai ir jābūt, pirmkārt, objektīvu apstākļu kopumam, no kā izriet, ka, lai arī formāli ievērojot attiecīgajā tiesiskajā regulējumā paredzētos nosacījumus, šī tiesiskā regulējuma sasniedzamais mērķis nav sasniegts, un, otrkārt, subjektīvam elementam, proti, vēlmei gūt no Savienības tiesiskā regulējuma izrietošu labumu, mākslīgi radot tā saņemšanai vajadzīgos nosacījumus. Valsts tiesai galu galā ir jāveic nepieciešamās pārbaudes.

72. Uzskatu, ka šīs judikatūras iedibināto konkrēto principu pēc analogijas var piemērot arī šajā lietā.

73. Proti, pirmkārt, runājot par objektīvo elementu, vēlreiz ir jāatsaucas uz konkrētā atbalsta mērķi un jānosaka, vai šāds mērķis tika vai netika sasniegts. Šajā ziņā gan *APIA*, gan Rumānija valdība uzsvēra, ka valsts tiesiskā regulējuma mērķis bija nodrošināt, lai lauksaimnieciskā darbība tiktu veikta savā vārdā, nevis ar starpniekiem, kas būtu atbilstoši vienam ko KLP mērķiem³⁶. Ar to, ka persona, kurai nav vajadzīgais dzīvnieku skaits ganišanai, noslēdz koncesija līgumu un patapinājuma līgumus, kādi ir pamatlietā, pats par sevi nav “mākslīgi radīts” nosacījums Regulas Nr. 1306/2013 60. panta izpratnē, bet konkrēti tieši maksājumi varētu tikt novirzīti no lauku iedzīvotājiem, proti, no fiziskām personām, kuras attiecīgajās ganībās ganījušas savus dzīvniekus.

74. Otrkārt, runājot par subjektīvo elementu, ir jāņem vērā visi atbilstošie lietas apstākļi, lai konstatētu, vai *Avio Lucos* vēlējās gūt no Savienības tiesiskā regulējuma izrietošu priekšrocību, “mākslīgi radot” tās iegūšanai vajadzīgos nosacījumus. Tostarp varētu būt koncesijas līguma noslēgšana, neievērojot piemērojamās valsts tiesības, vai arī patapinājuma līgumu noslēgšana, no kuriem izrietētu, ka galu galā ir aizdotas ganības, jo noganišanu veic fiziskas personas – dzīvnieku īpašnieki, nevis *Avio Lucos*.

³³ Skat. ģenerālvokātes J. Kokotes [*J. Kokott*] secinājumus apvienotajās lietās *Planes Bresco* (C-333/15 un C-334/15, EU:C:2016:159, 43. punkts un tajā minētā judikatūra).

³⁴ Spriedums, 2013. gada 12. septembris, *Slancheva sila* (C-434/12, EU:C:2013:546, 29. un 30. punkts).

³⁵ Šajā lietā runa bija par atbalstu mikrouzņēmumu radīšanai un attīstībai saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr. 1698/2005 (2005. gada 20. septembris) par atbalstu lauku attīstībai no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) (OV 2005, L 277, 1. lpp.) 52. panta a) punkta ii) apakšpunktu.

³⁶ Skat šo secinājumu 50. punktu.

75. Ņemot vērā iepriekš minēto, es ierosinu Tiesai uz trešo prejudiciālo jautājumu atbildēt, ka tas, ka fiziska vai juridiska persona noslēdz koncesijas līgumu par ganībām ar pašvaldību un noganišanas darbības nodošana ar apakšlīgumu, lai saņemtu tiešo maksājumu saskaņā ar vienotā platībmaksājuma shēmu, pats par sevi nav uzskatāms par “mākslīgi radītu” apstākli Regulas Nr. 1306/2013 60. panta izpratnē, ja vien netiek pierādīts, pamatojoties uz atbilstošo pierādījumu kopumu, ka ar šādiem līgumiem sasniedzamais mērķis ir bijis pretējs lauksaimniecības nozares tiesību aktu mērķiem.

V. Secinājumi

76. Ņemot vērā iepriekš minēto, es ierosinu Tiesai uz *Curtea de Apel Alba Iulia* (Alba Jūlijas apelācijas tiesa, Rumānija) uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

- 1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1307/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko izveido noteikumus par lauksaimniekiem paredzētiem tiešajiem maksājumiem, kurus veic saskaņā ar kopējās lauksaimniecības politikas atbalsta shēmām, un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 637/2008 un Padomes Regulu (EK) Nr. 73/2009, 4. panta 1. punkta c) apakšpunkta iii) punkts un 4. panta 2. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem principā nav pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru minimālās ganišanas darbības, kas jāveic lauksaimniecības zemēs, kuras tiek dabiski uzturētas šādai ganišanai piemērotā stāvoklī, ir jāveic ar paša lauksaimnieka turētiem dzīvniekiem.
- 2) Regulas Nr. 1307/2013 4. panta 1. punkta a) un c) apakšpunkts, kā arī 9. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka jēdziens “aktīvs lauksaimnieks” šo tiesību normu izpratnē attiecas uz fizisku vai juridisku personu, kura ir noslēgusi koncesijas līgumu par pašvaldībai piederošām ganību platībām un kura ganišanai uz tām izmanto dzīvniekus, ko ir aizņēmusies no fiziskām personām – šo dzīvnieku īpašniekiem, ja šī persona rīkojas kā lauksaimnieks šīs regulas 4. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē, saglabājot kontroli pār šo ganību izmantošanu attiecībā uz pārvaldību, ieguvumiem un finanšu riskiem.
- 3) Tas, ka fiziska vai juridiska persona ar pašvaldību noslēdz koncesijas līgumu par ganībām, un ganišanas darbības nodošana ar apakšlīgumu, lai saņemtu tiešo maksājumu saskaņā ar vienotā platībmaksājuma shēmu, pats par sevi nav uzskatāms par “mākslīgi radītu” apstākli Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1306/2013 (2013. gada 17. decembris) par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu, pārvaldību un uzraudzību un Padomes Regulu (EEK) Nr. 352/78, (EK) Nr. 165/94, (EK) Nr. 2799/98, (EK) Nr. 814/2000, (EK) Nr. 1290/2005 un (EK) Nr. 485/2008 atcelšanu 60. panta izpratnē, ja vien netiek pierādīts, pamatojoties uz atbilstošo pierādījumu kopumu, ka ar šādiem līgumiem sasniedzamais mērķis ir bijis pretējs lauksaimniecības nozares tiesību aktu mērķiem.